

Anders Borg: Tal vid Sverigemötet 2014

Talare
Anders Borg
Finansminister

Datum
4 april 2014

Plats
Göteborg

Kära vänner!

Jag ska prata om vårt kärnuppdrag: politik för tillväxt. Vårt kärnuppdrag är att skapa tillväxt och jobb. När jag började den här veckan på Ecofin i Athén, så pratade vi om krisen i Europa. Den har jag pratat om på nästan varje rikskonferens vi har haft under de här åren. Den tänker jag inte prata om idag. Europa har sina bekymmer: Tillväxten är svag. Åldrande välfärdsstater har svårt att hävda sig i en alltmer konkurrensutsatt värld, som står inför stora utmaningar.

Jag tänker prata idag om de kommande fyra åren och den enorma omställning som idag sker i världsekonomin som vi befinner oss i och som kommer att fortsätta under de kommande fyra decennierna. Vi lever i en tid där miljarder människor går ur fattigdom. Vi har en förutsättning att uppleva hur marknadsekonomi gör att vi avslutar extrem fattigdom, får slut på extrem fattigdom under vår livstid. Det här innebär också att miljarder människor går in på världsmarknaden. Det här är en enorm möjlighet för Sverige. En enorm möjlighet att säkra välfärd. En enorm möjlighet att säkra trygghet. En enorm möjlighet att säkra jobb. Men det är också en utmaning. Vi måste föra en politik som gör att Sverige står starkt. Vi är sårbara. Vi är utsatta. Vi måste säkra stabilitet. Vi måste säkra att det finns drivkrafter. Att kunskap är en hörnsten i vårt samhällsbygge och att vi klarar sammanhållningen. Då står Sverige också starkt i den här enorma omvandlingen.

Tittar vi på mänsklighetens historia, så har den präglats av fattigdom, brist på tillväxt, brist på tillgång till vatten, hälsa och livsmöjligheter. Det har skapat en enorm frustration; en känsla av hopplöshet, ilska genom de år vi har levt. Idag är vi i en situation där vi är på väg att vända detta. Länder upplever tillväxttakter på sju, åtta, nio, tio procent (per år). Vi är alltså på väg att se miljarder människor på väg att ta sig ur detta. Det leds av företag. Det leds av människor.

Det leds av en hoppfullhet, som vi nästan aldrig har upplevt tidigare. Och vi vet vad det här i grund och botten handlar om.

Vi lever nu i en tid då människor har mer, inte minst kvinnor, mer möjligheter till utbildning. Vi ser hur urbanisering förändrar världen. Aldrig förr har mänskligheten urbaniserats så snabbt som nu. Det öppnar möjligheter. Det skapar tillväxt. Vi ser hur människor får bättre tillgång till hälsa. Vi lever längre. Vi överlever fler sjukdomar och vi mår bättre än vad vi kanske någonsin har gjort. Det här är en enorm möjlighet och transformation, som gör att människor får bättre möjligheter att styra över sina liv och skapa trygghet för sina familjer. Det här ska jag försöka att sätta i perspektiv och så ska jag förklara vad som Sverige ska göra för att möta och utnyttja de här möjligheterna.

För att vi ska förstå kraften i den här omvälvningen, så måste vi börja i svensk historia. Alla vi som är moderater har hört Carl Bildt tala om hur Sverige blev rikt. Hur vi mellan 1870 och 1970 växte med industrisamhället, det moderna välfärdssamhället, med de svenska innovatörerna, med vår järnmalm, vår skog och med våra företag. Vi gick från fattigdom till rikedom. Två tredjedelar av svenska folket levde i backstugor, där man hade djur – boskapsdjur – i sitt eget hus 1870. Vi hade hög barnadödlighet och medellivslängden var kort. Det här förändrade vi. 2,9 procent i genomsnittlig tillväxt 1870 till 1970, det är förmodligen den snabbaste transformation som vi har upplevt bland industriländerna.

Om vi skulle stå 1970 och blicka tillbaka: Få andra länder har haft så stor tillväxt under så lång tid. På hundra år gick vi från fattigsamhälle till välfärdssamhälle. Nu ska jag försöka att beskriva vad det här innebär idag och vad det nu är som håller på att ske och försöka använda Sverige för att göra den enorma omvandlingen tydlig.

Det här är skälen till att Sverige blev rikt. Det är så här vi ofta beskriver det. Det handlar om marknadsekonomins genombrott, det handlar om stora infrastrukturinvesteringar, det handlar om entreprenörskap, det handlar om att vi byggde demokrati, samförstånd och sammanhållning. Nu var det ju inte riktigt så enkelt som det gick till. Det är så som vi presenterar det i efterhand. I verkligheten var det här en stökig process. Vi fick fransmännen att låna ut pengar till oss, för att bygga en järnväg med stambanor över hela Sverige. Efter första världskrigets hyperinflation så blev de lånen värdelösa. Vi fick helt enkelt

en järnväg av de franska skattebetalarna. Efter det amerikanska inbördeskriget översköldes världen och Sverige av amerikanskt fläsk och amerikanskt vete. Svenska politiker reste sig upp och försökte reglera bort det med tullar och handelshinder. Vanliga människor tyckte att det här med billigt fläsk, billigt bröd och bra mat var någonting som man var för. Frihandeln bröt igenom och motståndet gav vika.

Entreprenörskap, vi vet ju att Sverige ju verkligen har byggt de här innovationerna själva. Eller hur var det egentligen? Var det så att Alströmer åkte till England och kopierade de här textilmaskinerna, de här spinnmaskinerna? Var det så att vi köpte upp Bessemermetoden, som gjorde att järnmalmen kunde bli stål ur ett konkursbo? Var det så att vi alltså kopierade eller stal andra länders teknologi? Kan man vår svenska historia, så var det alltså inte så att vi var en ren demokrati, att vi 1850 var utan korrupktion och motsättningar. Tvärtom, så transformerades vi under rätt stökiga former. Det som är unikt med det här, det är att vi har kunnat hålla i det under en lång tid. Och det är klart, att då har demokratin, samförståndet och sammanhållningen spelat en stor roll. Det här har socialdemokraterna gjort tillsammans med arbetsmarknadens parter, en väldig insats just för att grunda en långvarig stabilitet som är nödvändig för tillväxt. Men i grund och botten, har tillväxten byggts av att vi har transformerat vårt jordbruk, att vi har öppnat för marknadsekonomi, att vi har säkrat rättsstaten, att vi öppnat oss för handel och nya idéer och att vi helt enkelt har utvecklat vårt land.

Det här tog Sverige 150 år. För att ni ska få känslan av hur gastkramande det här som nu sker är, så ska vi försöka sätta in Kina på Sveriges tidsaxel. 1976 levde Kina på ungefär samma levnadsstandard som vi idag har i de fattigaste afrikanska länderna. De var 400 miljoner människor. Man hade gått igenom krig med Japan. Revolution. Man hade tagit ”det stora språnget”. Tjugo till trettio miljoner människor dog i svält. Man hade genomlevt kulturrevolutionen. Då börjar den här omställningen. Deng Xiaoping säger: ”Vi ska bygga tillväxt, marknadsekonomi utanför systemen, inte bryta ner utan bygga utanför. Vi ska gå förbi; vi ska gradvis öppna Kina för utländska idéer och reformer.”. Det första som hände var att ett antal byar i Kina slutade att följa kommandoekonomins regler. Familjerna gick ihop och sade: ”Vi säger ingenting till de andra, men vi börjar odla på var sin plätt. Om vi åker dit så tar vi fängelsestraffet, men då hjälps vi andra åt att försörja den som åker dit.” Det här upptäckte Deng Xiaoping och sade: ”Vi tillåter det här. Vi stoppar det inte.”

Han klev åt sidan. På fem år steg jordbruksproduktionen i de här områdena med femtio procent. Femtio procent! Femton procents tillväxt per år! Det var början på den revolutionen.

Sedan fortsatte Kina att växa. Man öppnade de här frihandelszonerna för utländska idéer. Och här har vi det som är litet speciellt med Kina. När jag läste nationalekonomi, då sade man att de fattiga och de rika länderna de konvergerar inte (som det hette) och det tyckte man var väldigt konstigt. Det var så att det fanns väldigt mycket arbetskraft i mindre utvecklade länder. Det fanns väldigt mycket kapital, idéer och teknologi i världen. Varför fördes inte teknologin till de här länderna och de använde sin starka arbetskraft för att snabbt göra en ”upphinnare”? Det var en stor gåta, som vi alla då i början av 1990-talet funderade över. Men precis då skedde detta! Kina hade öppnat sig. Man gick från en utrikeshandel på fem procent till strax under femtio. Femtio procent av deras BNP är industri. Av det är sjuttio procent antingen utländska företag som direktinvesterar eller utländska företag som samarbetar med kinesiska företag. Man gjorde alltså detta. Man tog in teknologin och produktionen.

Här i Göteborg lärde jag mig vad det egentligen betydde. Leif Johansson, Volvos VD, berättade för mig att de hade slutfört världens effektivaste lastbilsfabrik i Kina. Då frågade jag Leif: ”Vad gjorde man där innan?” ”Ja”, sade Leif, ”det måste jag nog kolla.” Så kom han tillbaka. ”Ja, såvitt vi förstår så hade man getter på den här marken innan.” Och det är alltså samma teknologi som 10 000 f.kr. Då kommer Volvo med en modern lastbilsfabrik och tjugodubblar, trettiodubblar produktiviteten hos de människorna. Då lyfter man människor till välstånd väldigt snabbt.

Tittar vi på vad som sedan har hänt i Kina, så är vi idag 2014 framme vid att man faktiskt har gjort resan, som vi gjorde på hundra år, på bara fyrtio år. Genom tio procents tillväxt per år har man transformerat hela sitt land. Man är idag över en miljard människor. Åttio procent av befolkningen levde i fattigdom när vi började den här resan. Idag är vi på väg mot under tio procent. Det är en transformation som lyfter människor in i ett modernt samhälle.

Nu är det stora utmaningar. Jag var i Peking i december. Det tredje plenat – och kom ihåg varför det heter det tredje plenat – det var det som Deng instiftade 1978 för att lägga fast hela den här banan. Nu säger man att man måste reformera sig. Miljöproblemen är dramatiska. Luften i Peking är närmast

omöjlig att andas. Man har korruptionsproblem som undergräver legitimiteten för hela styrmodellen. Och man har en brist på öppenhet som gör att man dämpar kreativiteten. Då säger man, att nu måste vi göra 120 reformer för att fortsätta i den här tillväxttakten. Vi vet att ytterst så måste det handla om en övergång till demokrati och rättsstat. I tredje plenat säger man att staten, regerandet, ska sköta sin bur av lagar under solen. Och det är precis den övergång som Kina måste göra för att inte fastna i medelinkomstfällan. Om det inträffar, om man klarar sju procents tillväxt de kommande åren, då kommer Kina i överskådlig tid att nå upp till den levnadsstandard som vi har idag. Det här är alltså en transformation av 1,2 miljarder människor, som på fyrtio år gör den resa som vi gjorde från backstugor, via depression, andra världskriget, folkhemmet, HSB, fackföreningar, sexuell frigörelse, p-piller och punken. Hela den resan, som tog oss hundra år mot jämställdhet och öppenhet, den gör man nu med över en miljard människor på fyrtio år.

Ett av syftena med det här talet är att ni ska vara med och vinna valet i höst. Det andra, och nästan lika viktiga syftet, är att Fredrik Reinfeldt nu ska förstå varför Sveriges framtid heter Afrika – och inte hålla på att gnälla för att jag reser dit.

1970 befann sig Afrika i misär. Grupper stod emot varandra. Den som undrar vad förtryck är, kan läsa ”Kung Leopolds vålnad” om hur belgarna utvann gummi i Kongo genom att döda miljoner människor. Den som undrar vad förtryck är, kan läsa om vad britterna gjorde i Kenya, när man satte upp koncentrationsläger på 1950-talet för hundratusentals afrikaner. Det skapade en stagnation, ett stillastående som sedan förvärrades av förtryckare och socialism. Man hade alltså en bit in på 1970-80-talen i flera länder: Zambia, Tanzania, Etiopien i praktiken slagit ut jordbruksproduktionen med olika former av planhushållningsexperiment.

1990, ända fram till 2000, så var det bilden av en hopplös kontinent, med hög inflation, skuldsättning, svält. Det fanns människor som engagerade sig för att hjälpa och göra nytta och utveckla Afrika. Men bilden var, att det var en uppoffring och ett arbete som nästan inte nådde några framsteg. Och lagom till att Economist hade ”Den hopplösa kontinenten” på sin förstasida, då vände det! Från mitten av 1990-talet fram till var vi befinner oss idag, så har flera afrikanska länder vuxit med både sex, sju, åtta och nio procent. Idag är sju av de tio mest snabbväxande länderna afrikanska. Det här för framåt! Afrika har alltså gjort en snabb resa mot växande välstånd. Men vi ser också att utmaningarna är

dramatiska.

Två av de länder som har vuxit snabbast är Etiopien och Uganda. De är också bra exempel på Sveriges förhållningssätt till Afrika. När jag träffade Hailemariam förra året i Addis Abeba, så diskuterade vi tre saker: Den första var att Sverige och Etiopien har möjligheter att samarbeta. Den andra var, att vi inte accepterar att man spärrar in journalister. Och den tredje, att det finns väldiga förutsättningar att bygga produktion. Som ni säker vet, så har H&M gått in med den första breda textilproduktionen i Etiopien. Etiopien har haft åtta procent i tillväxt de senaste tio åren. Man har lagt miljoner hektar under plojen under den här perioden. Man har två skördeperioder. Det här är viktigt, att vi kommer dit för att producera. Men det är också viktigt att vi tar med oss våra värderingar när vi gör det.

Jag satt med Mbabazi, den ugandiske premiärministern, för någon månad sedan och talade om tillväxt, utveckling och samarbete. Men också om hur man behandlar HBT-personer. Varför vi måste stå upp för våra rättigheter och varför vi har med oss dem när vi umgås med den övriga världen. Det centrala här är dock, att Etiopien och Uganda är de två länder i Afrika som nu snabbast reducerar fattigdomen. De fördubblar sin BNP vart tionde år!

Afrika idag är en miljard människor. Och nu kommer vi till huvudpoängen: 2030 så är vi på en och en halv miljard människor. Idag är det 300 miljoner konsumenter i Afrika. Då kommer vi att ligga på uppemot en miljard. Blickar vi framåt, och den här tillväxten fortsätter, då kommer Afrika att nå ungefär 2,8 miljarder människor och vår levnadsstandard bortåt 2060. Då kommer fyrtio procent av alla världens ungdomar att bo i Afrika. Det här är varför Afrika är en enorm möjlighet för Sverige, en enorm möjlighet för våra företag och en enorm möjlighet för ett gammalt och relativt trött Europa.

Om man då ska förstå vad tillväxt är: Har ni någon gång hört något riktigt bra föredrag? (Jag försöker ibland att hålla föredrag.) Men ett riktigt bra föredrag, då ska ni gå och höra på Hans Roslings ted-föreläsningar. Det här är varför tillväxt är bra, inte bara för börskurser, investeringar och jobb, utan kärnan är att skapa ett bra liv för människor. Går vi tillbaka till 1800, då var världen samlad. Av tusen barn som föddes, så var det 450 barn i genomsnitt som dog innan de hade nått fem års ålder. De dog i barnsäng, de dog på grund av barnsjukdomar, de dog på grund av undernäring, frånvaro av hälsovård och ett

samhälle som präglades av fattigdom. Så såg bilden också ut om vi går tillbaka 10 000 år i tiden. I grund och botten hade det inte skett speciellt mycket. Sedan började den här resan. Det är då Hans Rosling får upp tempot – och jag kan inte göra det riktigt lika bra – men 1950 har vi Tanzania och Kina bredvid varandra. Det är 350 barn (av 1000) som inte överlever till fem års ålder. Afrika och Kina är lika rika. Sedan börjar reformerna. (Visar bild med rörligt diagram: Kina rusar först hastigt ifrån. Men sedan följer Tanzania efter.) Det här är varför marknadsekonomi, öppenhet, teknisk utveckling och bistånd med verksamheter, där vi tar med världens befolkning framåt, har ett så stort värde.

Jag var med på en konferens som Michael Spence, nobelpristagaren, ordnade med en väldigt speciell grupp av människor. Det var representanter för alla länder som hade vuxit snabbare än sju procent i tjugo år. De som hade varit finansministrar, planeringsministrar, premiärministrar, forskningsinstruktionschefer m.fl. Det här var den slutsats som de drog om varför de här länderna har lyckats växa så mycket. Det handlar om ledarskap; ett nationellt ledarskap som hade bestämt sig för att utveckla sig. Inte alltid ett bra ledarskap. Deng Xiaoping var inte någon stor demokrat. Park, som satte igång utvecklingen i Korea, var inte det. Det fanns stora brister och utmaningar. Men rörelsen framåt har naturligtvis varit mot demokrati, mot rättsstat och mot en ökad sammanhållning. Det handlar naturligtvis om makroekonomisk stabilitet. Har man inte ordning på budgeten, bytesbalansen och inflationen, då smäller ekonomier. Då går man på minor. Då lever man i rysslandskriser, asienkriser, mexicokriser och alla typer av sådana förlopp. Det handlar naturligtvis om marknadsekonomin.

Kommer ni ihåg att byarna i Kina ökade produktionen med femtio procent? I Uganda hade kolonialisterna infört ett system med marknadsstyrelser, som köpte upp allt kaffe. Det var naturligtvis för att utjämna kaffepriserna, så att befolkningen skulle få bra betalt för sitt kaffe, sade man när man införde det. Men det utvecklades så, att man pressade kaffepriset alltmer nedåt, för att kunna tjäna så mycket som möjligt på mellanskillnaden. Och så började man alltmer reglera vad de här människorna skulle producera. När man sedan lyfte den regleringen, då steg kaffeproduktionen med femtio procent på fem år. De var då som fattigdomen på landsbygden i Uganda började minska. Marknadsekonomin i jordbruket, den är en nyckel till tillväxt som också inkluderar och tar med sig fattiga människor in i världsekonomin.

Framtidsinvesteringar. Vi vet att länder som investerar i barns utbildning, kvinnors och barns och mäns hälsa, som vågar att bygga ut infrastruktur, som skapar förutsättningar för tillväxt. Det här är inte en fråga om marknadsekonomi eller politik. Politiken är central, både i ledarskapet och i förutsättningarna att få människor att växa. Att man kan ta den nya teknologin och gå från getter till lastbilar i en generation, det är det som lyfter människor från fattigdom till rikedom. Det finns hinder för tillväxt – och det är särskilt viktigt för oss som tror mycket på marknadsekonomi att tänka på det. För det är inte bara marknadsekonomi som bygger tillväxt. Det är också politiken. Dåligt ledarskap, där man bygger och utnyttjar motsättningar, där man har en ”vinnarna-tar-allt-mentalitet” när man röstar. Där den som vinner suger ut de andra, använder deras mark, förstör förutsättningarna för deras verksamheter. Då bygger man konflikter.

Vi vet att ett genomsnittligt krig i ett utvecklingsland kostar trettio års tillväxt. Då är det centralt att man skapar förutsättningar för fred med grannarna. Vi vet att Kina idag har en ginikoefficient, en inkomstskillnad, på 0,5, där Sverige ligger på 0,2. Samma för Sydafrika. Samma för Kenya. Det skapar väldig splittring, väldiga motsättningar. Där grupper tjänar på att hindra andra grupper. Då får vi också hinder för tillväxt. Tillväxt byggs genom sammanhållning, samförstånd och genom att ”bädda in” konflikter och hindra dem. Det är så man får ett harmoniskt och långsiktigt växande samhälle. Och då är politiken lika viktig som marknadsekonomi.

Vad betyder det här då för Sverige? Låt oss konstatera ett par olika saker. Till att börja med så innebär det, att tillväxtekonomierna är på väg att motsvara halva världens export. När jag lärde mig att göra prognoser på slutet av 1990-talet, då behövde vi inte bekymra oss om Kina. Idag är Kina den tredje största ekonomin efter USA och Europa. Man kommer att gå om Europa före 2020 och blir därmed den näst största och viktigaste ekonomin i världen. Kina är redan idag världens största industrination i absoluta tal. Det här är viktigt för oss att förstå.

Det andra är att vi alltså är på väg mot att någonstans runt 3-4 miljarder människor under de kommande fyra decennierna kommer att gå in i världsmarknaden. Det kommer att gå in som kunder till H&M, till Ericsson, till våra företag som skapar möjligheter till välstånd och trygghet för oss. Men de kommer också att gå in på världsmarknaden som konkurrenter. De är inte mindre kreativa, arbetsamma, geniala, entreprenöriella än vi är. Och det

kommer att höja världens tillväxt och utveckling. Men det ställer krav på oss att möta det här och hålla vår konkurrenskraft i ordning.

Om det här är den positiva utmaningen, så finns det också väldiga risker med den här utvecklingen. Ska man försöka förstå varför världen är mer utsatt för kriser, så måste man också förstå att det här gör oss mer sammanlänkade. Idag har vi asienkriser som följer på rysslandskriser, på IT-krascher, på den här stora restriktionen. Och nu talar man om att "the fragile five", Sydafrika, Turkiet, Indonesien, Indien och Brasilien, ska bli styrande för världsekonomin av orostider. Därför att allt är idag sammanlänkat. Det beror, tror jag, i grunden på det här med getterna och lastbilarna. Det är svårt att värdera tillgångar i en värld där man helt plötsligt går från getproduktion till lastbilsproduktion på samma mark. Det skapar väldiga vinster, väldiga möjligheter, men också enorm spekulering och ökade risker för ekonomiska kriser när vi blickar framåt.

Vad möter man det här med? Ja, egentligen skulle jag kunna backa tillbaka till de här huvudbilderna som vi hade förut. Vi kunde ta varför Sverige blev rikt eller varför den här tillväxtkommissionen landade i att det här länderna har utvecklats. Det här handlar om väldigt grundläggande värderingar inför ekonomisk politik. Stabilitet. Har man inte ordning på stabiliteten, så riskerar man nästan allting. Om bytesbalansen får växa iväg, man börjar låna utländskt kapital. De utländska placerarna ersätts. De går ifrån att ha varit industrimän som inte längre tror på det här till att bli räntespekulanter. Ja, då smäller det. Och då åker länder i backen. Om man inte har ordning på stabiliteten. Om man tror att man kan underskottsfinansiera sin ekonomi, och låter underskotten och skuldsättningen växa, ja förr eller senare har man kört ut över kanten och då smäller det. Det här är sant också för Sverige. Det vi har för att skydda oss i en utsatt värld, det är att bygga starka offentliga finanser. Att säkra att vi kommer tillbaka upp med stora överskott, så att vi kan möta nästa internationella lågkonjunktur från en styrkeposition. Kom ihåg, att våra grannländer är skuldsatta. De har inte kraften att agera. Men den ska vi ha. Vi ska ha styrkan att möta det, att komma tillbaka till starka offentliga finanser, där "krona för krona" blir styrande. Vi måste säkra att vi har skyddsvallarna, samlat i ladorna och har beredskapen att agera innan nästa kris kommer.

Drivkrafterna. Drivkrafterna att arbeta. Drivkrafterna att spara. Drivkrafterna att starta företag. Drivkrafterna att utbilda sig. Det är centralt. För oss har det kanske ändå varit allra mest centralt, att göra det mer lönsamt att arbeta för låg-

och medelinkomsttagare. Vi vet att i välfärdsstaten ska vi väga av drivkrafter och trygghet. Vill vi ha en stark och trygg välfärdsstat, då måste drivkrafterna för låg- och medelinkomsttagarna vara starka. Det måste löna sig att arbeta. Vi måste få en utveckling där det är lättare att komma tillbaka, där vi inte låser in människor i fattigdomsfällor och där trösklarna in på arbetsmarknaden är låga.

Den tredje punkten här är naturligtvis kunskap. Kunskap är förutsättningen för att Sverige ska ha en trygghet. När jag är ute och talar på universitet och skolor, då får jag ibland frågan: ”Vad är det viktigaste rådet du har till unga människor?” Jag skulle säga att det viktigaste rådet för unga människor är att göra sina läxor, sköta sin skola, ta sin examen, gå vidare och plugga. Har man avslutat en yrkesutbildning eller en litet längre utbildning, då får man jobb i Sverige. Då får man ett bra liv med trygghet på arbetsplatsen. Har man inte tagit sin examen, då är risken att man hamnar i långtidsarbetslöshet – att man får gå till tillfälliga jobb och fastnar i arbetslöshet – den är betydligt större.

Vi vet vad det är som är viktigast om vi ska klara konkurrenskraften och sammanhållningen. Det är matematiken. Därför att det är matematik som de flesta som inte klarar grundskolan och gymnasieskolan får underkänt i. Det är matematiken som gör att man inte får den där yrkesexamen. Det är också matematiken som är avgörande för om vi ska vara framstående i vår konkurrenskraft och få de bästa ingenjörerna. Vi kan inte ha fallande högskolerresultat på ingenjörsområdena om vi ska förbli världens mest utvecklade industrination. Då vet ju vi vad det är som fungerar när det gäller kunskap. Vi måste alltså vara tydliga med betyg, med prov, med läxor och vi måste ge fler barn chansen genom att säkra mer undervisningstid, mer stöd för dem som har det litet svårare, så att vi både tar fler igenom skolan med fullgoda kunskaper och långsiktigt säkrar att Sverige har världens bästa kunskapsnivå.

Allt det här: Stabilitet, drivkrafter och kunskap, det kokar ned till sammanhållning. Har vi en låg arbetslöshet och har vi många människor på arbetsmarknaden, arbetar vi mycket, ja då har vi råd med välfärd. Då inkluderar vi människor. När vi tar hand om de människor som lever under tuffare förhållanden, då kan vi ha råd att ge stöd och nya starter för människor. Det här är vår grundläggande politiska utgångspunkt. Det är vårt sätt att möta Sveriges utmaningar: Stabilitet, drivkrafter, kunskap och sammanhållning.

Låt oss bara titta på vad som har hänt under de här åren när vi har regerat. Hur

har det här fungerat? Ja, de sista tio åren så har skatterna i Sverige sjunkit. Det har varit kraftiga sänkningar, inte på alla skatter utan skatterna på arbete och kapital. Det är de två som är viktigast för att vi ska säkra att vi har konkurrenskraft och goda ekonomiska tillväxtvillkor. Vi har alltså inte sänkt skattetrycket så mycket, så att vi har världens lägsta skatter. Vi har världens näst högsta skatter. Det har varit stora skattehöjningar, men vi har fortfarande kvar stora offentliga intäkter, som gör att vi faktiskt fortsatt har en stor offentlig sektor, som vi använder för att säkra långsiktig konkurrenskraft. Få länder lägger så mycket på utbildning som Sverige.

Tyskland, Spanien och Italien är länder som har bekymmer under den ekonomiska krisen. Kanske inte så mycket Tyskland, men Spanien och Italien med att upprätthålla sin konkurrenskraft. Titta på forskning. Sverige lägger tre gånger så mycket som krisländerna på att säkra att våra företag, att vårt samhälle är ett högkunningsamhälle.

Offentliga investeringar. Om ni undrar varför Cathis (Elmsäter Svärd) är så glad, så kan ni ju titta på den där bilden. (Diagram som visar att Sverige har högst procent av BNP i offentliga investeringar 2012.) Sverige ligger alltså dubbelt så högt som Tyskland när det gäller offentliga investeringar. Så har det inte alltid varit. Vi har alltså säkrat att Sverige har höga offentliga utgifter på de områden som är viktigast. Det som bygger långsiktig tillväxt och sammanhållning. Så vi har sänkt skatten, men säkrat de viktigaste offentliga utgifterna. Det här har ju fungerat för att vi har vågat vara ansvarsfulla i transfereringssystemen. Vi har alltså vågat ta svåra diskussioner om a-kassa, förtidspension, sjukförsäkring och pensionssystem. Det har vi gjort de senaste 10-20 åren i Sverige. Det har gjort att vi alltså har klarat av att både prioritera de viktigaste tillväxtutgifterna och säkra konkurrenskraften med viktiga skattesänkningar. Det är så här en modern välfärdsstat behåller sin konkurrenskraft, sin sammanhållning i en tid när världen förändras. Att både klara av att satsa på de viktigaste offentliga utgifterna och förstärka konkurrenskraften.

Titta på resultaten! Sverige står starkt. Vi har högre genomsnittlig BNP-tillväxt än något jämförbart europeiskt land. Högre än USA. Vi har haft en disponibelinkomst som har ökat med tjugo procent under de här åren. Vi vet att det i USA och Europa talas om att vanliga människor inte har fått uppleva någon standardförbättring. Så var det ju i Sverige. Under 1970- och 90-talen så

stod reallönerna still. Det var noll i reallönetillväxt. Sedan 1990-talet, då vi har gjort den här stora omläggningen av vår politik, har reallönerna ökat med fyrtio procent. Och under den här perioden med nitton.

Har vi köpt oss de här förbättringarna genom att offra vår konkurrenskraft? Har vi tillåtit oss löneökningar, som har gjort att vi har prissatt oss ur världshandeln? Nej! Det som skiljer Sverige från många andra länder är att vi har klarat de här tjugo procentens standardförbättring och behållit vår konkurrenskraft. Vi ligger alltså i nivå med Tyskland och ligger inte avvikande mot världsekonomin när det gäller att ha kostnadsnivåer. Det här beror alltså på att de här förbättringarna har drivits av produktivitet och att människor alltså har fått löneökningar som varit på riktigt, inte inflation i lönekuvertet. Det bygger då på att man fortsätter att reformera landet, att man fortsätter att öppna sig, att man fortsätter att bygga en ekonomi som präglas av konkurrenskraft. Då klarar man arbetskraft. Då klarar man sysselsättning.

Om man prioriterar stabilitet, drivkrafter, kunskap och sammanhållning, då bygger man en modern välfärdsstat som också klarar konkurrenskraften. Vi har klarat sammanhållningen. Hade vi ställt oss frågan för tjugo år sedan: ”Om vi gör de här förändringarna: Om vi går till låg inflation, bytesbalansöverskott, budgetstabilitet, minskad statsskuld, får en större och mer flexibel arbetsmarknad, öppnar vår inhemska marknad för konkurrens. Vad händer då?” Jag tror att det hade varit många som hade varit oroliga för att vi då skulle driva isär Sverige. Ginikoefficienten, som i Kina ligger på 0,5, den ligger på 0,25 här. Vi är alltså fortfarande det landet som har de minsta inkomstskillnaderna. Om vi ser till andel av befolkningen med låg materiell standard, som är ett absolut mått – som EU-kommissionen använder – (hur ofta får man äta kött i veckan? har man råd med en semesterresa? hur stor är ens bostadsyta? kan man lägga undan pengar till oförutsedda utgifter?), ja då har Sverige 1,3 av befolkningen som lever under svåra materiella förhållanden. Sedan vi tillträdde, har den andelen minskat från strax över två procent. Detta att jämföra med Danmark som har 2,8, Tyskland 4,9 o.s.v. Skulle vi titta på de fattiga länderna i Europa som Rumänien och Bulgarien, då ligger nivåerna på 45-50 procent. Vi har alltså byggt en sammanhållning i det här landet som gör att de som har tuffa villkor också har en anständig levnadsstandard.

Jag ska tala om varför vägvalet är så viktigt och varför vi ska vinna valet. Många av er tror nog att det är jag och Fredrik och några till som ska dra lasset. Det är

fel! Det är alla ni som är här som ska dra lasset inför valet. Det är bara om vi alla tillsammans ägnar de nästa sex månaderna åt att klargöra vägvalet för Sverige, som vi kan vinna valet.

Val, de handlar till slut om kärnan. Det är två saker: Vem ska regera landet? Vilken politik ska föras? Så det spelar roll vad vi har för regering. I Sverige har vi Jan Björklund som utbildningsminister. Han brinner för att höja kunskapsnivån. Talar man med Göran Högglund, så är han uppfylld av att förbättra välfärden i vårt hälso- och sjukvårdssystem. Annie Lööf vaknar varje morgon med en ambition att göra företagsklimatet bättre. Det är viktigt vilka som är statsråd. Det spelar roll vad de brinner för. I vår regering har vi Maria Arnholm som brinner för jämställdhet, men i en utgångspunkt att också förbättra näringslivets villkor. Jag vet att ni inte håller med, men det är bra att hon tror både på pappamånad och fler kvinnor i styrelserna. Och det är viktigt också för oss moderater.

Det spelar roll att vi har moderater i regeringen. Det spelar roll att vi har Hillevi Engström, som brinner både för utveckling, bistånd, resultat, effektivitet och att vi ska åstadkomma ett bistånd som bygger tillväxt och också jämställdhet för människor. Det är tack vare att vi har Karin Enström, som vill utveckla och säkra att vi har ett starkt försvar som, som vi också är på väg att kunna göra de historiska satsningar som vi nu talar om. Och allra viktigast: Vi har Fredrik Reinfeldt. Han har en erfarenhet, en trygghet, ett ledarskap, som gör att vi har det starkaste regeringsalternativet. Det här är, mina vänner, det viktigaste skälet till varför man ska rösta på allianspartierna.

Mot oss står Stefan Löfven och Socialdemokraterna. Vi vet vad de brinner för. De brinner för att bygga ut bidragssystem och höja skatter på jobb. Det tycker de är viktigt. Mot oss står Miljöpartiet. Vi vet vad Miljöpartiet och Gustav Fridolin brinner för. Det är att höja skatter på bensin, på lastbilar och på flyg. Vi vet vad det betyder för alla människor som lever ute på landsbygden. Höjda kostnader, mindre möjligheter, sämre förutsättningar. Mot det står naturligtvis vår politik byggd på att vi ska bygga Sverige starkt långsiktigt.

Låt oss ta de här grundvärderingarna: Stabilitet. Vi ska finansiera alla reformer krona för krona. Socialdemokraterna har ett hål på femton, sexton, sjutton, tjugofem miljarder i sin budget. De har tappat jobbskatteavdraget och brytpunkten som finansiering. De ska ta bort alla spärrar i sjukförsäkringen. Då

vet vi vad som händer med utgiftssidan. Då drar de iväg. Och då trycker vi undan andra delar av våra viktiga offentliga åtaganden.

Drivkrafter. Det är alldeles uppenbart, att vi tror att drivkrafter är viktiga. Det är därför vi sänker skatten på arbete. Ja, det är också därför som vi höjer skatten på alkohol och tobak. Vi tror alltså att det är en poäng med att höja skatten på sådant som ger cancer, eller som bidrar till att människor får sociala problem. Socialdemokraterna höjer skatten på arbete – och särskilt på unga människor. Det väcker ju frågan: Är det för många unga människor som arbetar i Sverige? Är det för många företag som vill anställa unga människor?

Kontrasten är minst lika tydlig när det gäller kunskapen. Vi vet vad vi står för. Betyg. Prov. Undervisningstid. Sommarskolor. Tioårig skola. Förstärkta resurser för lågstadiet. Är det någon av er som tror att Miljöpartiet och Vänsterpartiet och Socialdemokraterna brinner för detta? Att Gustav Fridolin vaknar på morgonen och säger: ”Jag ska bli utbildnings- och skolminister, för jag ska se till att det blir mer läxor, undervisning, mer kunskaper, mer matte och mer att vi lär oss saker och ting på riktigt i den svenska skolan”? Det tror inte jag! Det spelar roll om Jan Björklund är utbildningsminister.

Kära vänner! Också när det gäller sammanhållningen är det ett viktigt vägval för Sverige. Riktig sammanhållning, den bygger på att människor arbetar. Att vi inte har bidragssystem och mål för arbetslösheten som pressar ut människor i förtidspension, arbetslöshet och som trycker undan jobben från Sverige. Det är alltså viktigt att människor har ett arbete. Stoltheten i arbetet bygger sammanhållningen. Socialdemokraterna vill lägga skatten på jobben. Då trycker de bort jobb. Då stiger arbetslöshet. Då minskar sysselsättningen. Då får vi mindre resurser för att skydda människor. Men vi får också en minskad sammanhållning.

Det här är Sveriges vägval: Antingen fortsätter vi att bygga en modern öppen välfärdsstat, där män och kvinnor, oavsett etnisk bakgrund, kan forma sina liv. Där säkrar vi stabilitet, utveckling i en öppen värld. Eller också börjar vi backa tillbaka. Det är vårt gemensamma uppdrag. Vi har sex månader på oss! Vi ska ägna varje dag, varje timme för att säkra att det här vägvalet hamnar på rätt ställe. Ny alliansregering i september!

Tack så mycket!

Taggar

2010-tal, 2014, Man, Moderaterna, Politiska tal

URI

<https://www.svenskatal.se/tale/anders-borg-tal-vid-sverigemotet-2014>